

INFORMACIJSKA IN KOMUNIKACIJSKA TEHNOLOGIJA KOT PODPORA INKLUZIJI

POROČILO O POLITIKI

Okvir politike

V evropskih dokumentih politike, in sicer v [Sklepih Sveta o dostopni informacijski družbi](#) in v [Evropski digitalni agendi](#), je poudarjeno, da ima informacijska in komunikacijska tehnologija (IKT) pomembno vlogo na vseh področjih življenja, vključno z izobraževanjem in zaposlovanjem, pa tudi v kulturnem in socialnem okolju. Digitalno pismenost je treba na osebni ravni obravnavati kot ključno kompetenco za socialno vključevanje, na evropski ravni pa kot ključno pospeševalko napredka „v smeri odprte, okolju prijazne in konkurenčne družbe znanja“ ([Svet Evropske unije](#), 2009, str. 6.).

Vendar pa je v sporočilu Komisije iz leta 2013 z naslovom *Odpiranje izobraževanja* navedeno naslednje: *Izobraževanje v EU ni v koraku z digitalno družbo in gospodarstvom ... Digitalne tehnologije so že trdno zasidrane v načine medsebojnega komuniciranja, dela in trgovanja. Kljub temu pa še niso v celoti izkoriščene v sistemih izobraževanja in usposabljanja po Evropi* ([Evropska Komisija](#), 2013, str. 2.).

V sporočilu je prav tako navedeno naslednje: *Širša uporaba nove tehnologije in prosto dostopnih učnih virov povečuje dostopnost izobraževanja, lahko pa prispeva tudi k zmanjšanju stroškov za izobraževalne ustanove in učence, zlasti tiste iz prikrajšanih skupin. Vendar ta pozitiven vpliv na enakost zahteva stalna vlaganja v izobraževalne infrastrukture in človeške vire* ([Evropska Komisija](#), 2013, str. 3.).

Cilj povečevanja dostopnosti izobraževanja s pomočjo nove tehnologije je v skladu s *Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov*, v kateri je priznan (...) *pomen dostopnosti do fizičnega, socialnega, ekonomskega in kulturnega okolja, zdravja in izobraževanja ter informacij in komunikacij pri omogočanju invalidom, da polno uživajo vse človekove pravice in temeljne svoboščine* ([Združeni narodi](#), 2006, preambula, v.).

Ugotovitve projekta

Ugotovitve projekta IKT kot podpora inkluziji (ICT4I) kažejo, da za vse oblikovalce politik in strokovne delavce obstajajo izzivi v smislu prilagoditve njihovega razmišljanja in načina dela tako, da bodo lahko odstranili morebitne ovire ter

omogočili vsem učencem koristi od izobraževalnih možnosti, ki jih nudi razpoložljiva, cenovno ugodna in dostopna IKT.

V okviru projekta ICT4I je bilo opredeljenih pet **ključnih vprašanj politike**, ki jih je treba obravnavati:

- **premostitev digitalnega razkoraka**, da bi se tako vsem učencem zagotovilo koristi od IKT kot orodja za njihovo učenje;
- zagotavljanje, da **se projekt ICT4I obravnava kot medsektorsko vprašanje** in se upošteva ter je vidno na vseh pomembnih področjih oblikovanja politik;
- zagotavljanje, da sta **razpoložljivost in vzpostavitev celovitih in celostnih poti usposabljanja učiteljev za projekt ICT4I** pomembna predpogoja za vsako pobudo projekta ICT4I;
- podpiranje **izvajanja s projektom ICT4I povezanih ugotovitev** v okviru dejanske prakse v razredih;

omogočanje dostopa do **pomembnih podatkov** – tako kvalitativnih kot kvantitativnih – pri spremljanju in obveščanju glede politik in praks v okviru projekta ICT4I.

V skupnih ugotovitvah projekta ICT4I so opredeljeni **potencialni vzvodi**, ki bi jih bilo pri nadaljnjih poskusih obravnavanja problema digitalne izključenosti na področju izobraževanja treba še raziskati:

1. **javna naročila** za nabavo strojne in programske opreme za IKT in digitalnih učnih gradiv, ki vključujejo dostopnost kot kriterij (na nacionalni, regionalni in organizacijski ravni);
2. splošno dostopen **program usposabljanja za vse deležnike** v ekosistemu programa ICT4I, vključno s starši, učitelji, ravnatelji, podpornim osebjem za IKT, spletnimi skrbniki ter IT in medijskimi strokovnjaki;
3. **politike na ravni šole in akcijski načrti** za program ICT4I, ki so skladni s politikami na nacionalni ravni in so učinkovito nadzorovani, tako da pridobivajo informacije s širšega področja izvajanja navedenega programa;
4. **podpora ravnateljem** pri razvoju njihovega razumevanja in pozitivnega odnosa ter vizij v zvezi s programom ICT4I.

V okviru programa ICT4I je ugotovljeno, da je učinkovita uporaba IKT za podporo pri učenju v okviru inkluzivnega izobraževanja primer dobrega poučevanja za vse učence. Vendar pa projekt ICT4I zahteva novo pedagogiko, ki uporablja IKT na način, ki omogoča vsem učencem, da sprejemajo odločitve o učnih pristopih, ki so zanje najučinkovitejši, in svoje odločitve tudi izvršujejo. Taka nova pedagogika bi

omogočila „učenje vsem posameznikom kjer koli, kadar koli, s katero koli napravo, s pomočjo kogar koli“ ([Evropska komisija](#), 2013, str. 3.).

Priporočila

Nastajajoče tehnologije predstavljajo jasne izzive, pa tudi velike možnosti za oblikovalce politik za razširitev dostopa in udeležbe v izobraževanju. V okviru programa ICT4I so bila navedena štiri glavna priporočila.

Politike za IKT kot podpora inkluzije bi morale zagotoviti, da:

1. so vsi učenci v inkluzivnih okoljih pri svojem učenju sposobni učinkovito uporabljati IKT. *To pomeni, da:*

- se v inkluzivnih okoljih IKT uporablja kot orodje za podporo participacije učencev s posebnimi potrebami, in sicer s pomočjo personaliziranih učnih pristopov;
- so izkušnje učencev glede dostopnosti standardne in specialne IKT v šoli, doma in v času tranzicije na druge izobraževalne ravni brezhibne, brez razkorakov ali različnosti glede ravni njenega zagotavljanja;

2. so vsi učitelji v inkluzivnih okoljih sposobni učinkovito uporabljati IKT pri svojem poučevanju. *To pomeni, da:*

- se učiteljeve ovire zaradi stališč glede uporabe IKT in/ali inkluzivnega izobraževanja opredeli in obravnava v okviru ustreznega strokovnega razvoja;
- imajo učitelji učinkovito podporo pri uporabi IKT za podporo učenju kot tudi pri specifični uporabi podpornih tehnologij;
- imajo učitelji učinkovito podporo pri njihovi uporabi IKT v inkluzivnih okoljih kot orodja za personalizirano poučevanje;

3. so vse šole sposobne uvesti in vzdrževati učinkovito, trajnostno infrastrukturo projekta ICT4I. *To pomeni, da:*

- imajo šole dostop do učinkovite in trajnostne infrastrukture IKT;
- so šole in vsi strokovnjaki, ki v njih delajo, dejansko usposobljeni za uporabo IKT, da bi se tako širila participacija pri uporabi IKT in povečale možnosti za učenje učencev s posebnimi potrebami;
- so ravnatelji usposobljeni za spodbujanje uporabe IKT za podporo učenja v inkluzivnih okoljih;

4. je infrastruktura projekta ICT4I na nacionalni in/ali regionalni ravni sposobna učinkovito podpirati delo vseh šol in učiteljev, ki delajo v inkluzivnih okoljih. *To pomeni, da:*

- vsi deležniki vidijo projekt ICT4I kot orodje za razširitev participacije in povečanje možnosti izobraževanja za vse učence, tudi tiste s posebnimi potrebami;
- je dogovorjena medsektorska politika za projekt ICT4I na nacionalni ravni;
- obstaja učinkovita infrastruktura za projekt ICT4I v vseh izobraževalnih, domačih in socialnih okoljih;
- obstajajo učinkovit in stalen dialog ter posvetovanja, ki vključujejo vse deležnike v ekosistemu programa ICT4I;
- je na voljo podpora za raziskovalne in razvojne pobude, ki upoštevajo pristop „udeležnosti uporabnika“ in „pristop, osredotočen na uporabnika“, ki vodijo do novih dostopnih orodij IKT za vse učence, tudi za tiste s posebnimi potrebami.

Več informacij je na voljo na spletni strani projekta ICT4I, in sicer na:

<http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

SL

<http://www.european-agency.org/disclaimer>